

inera

Strukturerad omvärldsbevakning Stöd för strategisk planering

Peter Mannerhagen, Arkitekt med kommunalt fokus
2019-01-22, MVTe

Omvärldsbevakning är omfattande arbete...

Hur började det hela?

- Kommunernas arkitektornätverk (ADU) såg behovet
- Inera, SKL och eSam engagerades
- Workshop med återanvändning i fokus
- Liten arbetsgrupp färdigställde

Strukturerad omvärldsbevakning omfattar initiativ som är:

- Internationella, nationella eller gemensamma
- Beslutade och antingen pågående eller kommande
- Inom eller med påverkan på arkitektur

Strukturerad omvärldsbevakning – Syftet

- Visa viktiga initiativ inom nationell digital utveckling
- Skapa en gemensam bild av utvecklingen
- Visa beroenden mellan olika initiativ
- Underlag för planering och strategier
- Undvika dubbelarbete

Främsta källor för relevanta initiativ: eSam, DIGG, SKLs Handlingsplan, nationella initiativ från SKL / Inera / SKL Kommentus

[Digitalisering](#) > [Arkitektur](#) > [Strukturerad omvärldsbevakning](#)

Inera.se

Första version juni 2018

Strukturerad omvärldsbevakning

🕒 *tisdag 26 juni 2018*

Som ett stöd för både beslutsfattare och personer som arbetar mer direkt med arkitekturfrågor, tar Inera fram en strukturerad omvärldsbevakning som ger en samlad bild över beslutade och pågående initiativ inom EU och nationellt.

Nytan är att 290 kommuner och 21 landsting och regioner inte behöver göra denna omvärldsbevakning själva, utan får en översikt över vad som är på gång, vem som gör vad nationellt och vad man själv behöver planera för. Bevakningen har ett treårsperspektiv och omfattar främst beslutade förändringar som berör kommuner direkt eller indirekt, det vill säga sådant som varje kommun behöver ha med i sin planering avseende kommande förändringar. Angelägenhetsgrad för respektive år anges i termer som till exempel: känna till, bevaka, planera och budgetera respektive införa, för att tydliggöra vad kommuner bör göra i olika frågor.

För dig som ska använda Strukturerad omvärldsbevakning för första gången så rekommenderas att du börjar med att läs infotexten och därefter presentationen innan du använder datafilen.

[Strukturerad omvärldsbevakning infotext](#)

Senast uppdaterat: Fredag 29 juni 2018. Filtyp: PDF. Storlek: 270 kb.

Visa/Ladda ner

[Strukturerad omvärldsbevakning presentation](#)

Senast uppdaterat: Fredag 29 juni 2018. Filtyp: PPTX. Storlek: 344 kb.

Visa/Ladda ner

[Strukturerad omvärldsbevakning datafil](#)

Senast uppdaterat: Fredag 29 juni 2018. Filtyp: XLSX. Storlek: 129 kb.

Visa/Ladda ner

<https://www.inera.se/digitalisering/arkitektur/strukturerad-omvarldsbevakning/>

Dela digitalt

 Uppdatera aktivitet Ta bort aktivitet

Strukturerad omvärldsbevakning

SKAPAT 2018-06-29

Inera har i samverkan med SKL, eSam och några kommunföreträdare tagit fram ett stöd för kommunernas strategiska planering i form av en sammanställning av de initiativ som är beslutade på EU, riks eller sektorsnivå och som har arkitekturell påverkan på kommunerna. Materialet omfattar även rekommendationer om hur kommunen bör göra i förhållande till respektive initiativ och detta fördelat på de närmaste 3 åren. Tanken är att detta material skall uppdateras 1-2 gånger per år för att över tid möjliggöra en samsyn i vilka beslutade förändringar som kommunerna behöver hantera.

Verktyget (filerna) finns att ladda ner på Inera.se.

Länkar [Här kan du läsa mer och ladda ner filerna](#)

Typ	Styrning och ledning
Verksamhet	Skola & Utbildning, Vård & omsorg, Samhällsbyggnad, Kultur & fritid, Arbetsmarknad, Nyanlända och integration, Verksamhetsövergripande
Taggar	Strategi

 Gilla (60)

 Följ (70)

 Visa tidigare

Jan Abrahamsson, Fagersta kommun
Mycket bra initiativ! NIS-direktivet fanns inte med?

2018-08-09

Frederic Rambaud, Strängnäs kommun
härligt, mkt bra, strålande!!! Peter jag har haft behovet att visualisera

2018-08-09

Peter Mannerhagen

EA med fokus på kommunal sektor,
072-546 23 63
peter.mannerhagen@inera.se

Verksam inom

Arbetsmarknad, Kultur & fritid,
Nyanlända och integration,
Samhällsbyggnad, Skola &
Utbildning,
Verksamhetsövergripande, Vård &
omsorg

Organisation

Inera

Dela vidare

Dela länk

<https://deladigitalt.se/delameddi>

<https://deladigitalt.se/delameddig?visakort=678>

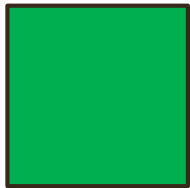
Målgrupper

2 nivåer

1. Beslutsfattare som har behov av att få en översikt över nationell digital utveckling som ett underlag för både lokal och gemensam/nationell planering och strategier
2. Verksamhetsutvecklare, strateger, IT-arkitekter, IT-utvecklare

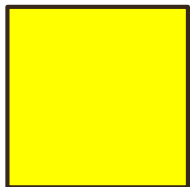
Vad kan jag förvänta mig?

- Rullande 3-årshorisont med **beslutade initiativ**
- Enklare beskrivningar av respektive initiativ + länkar
- Färgkodning för enklare fokus

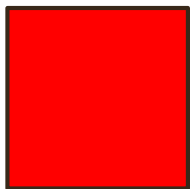

(Känna till)

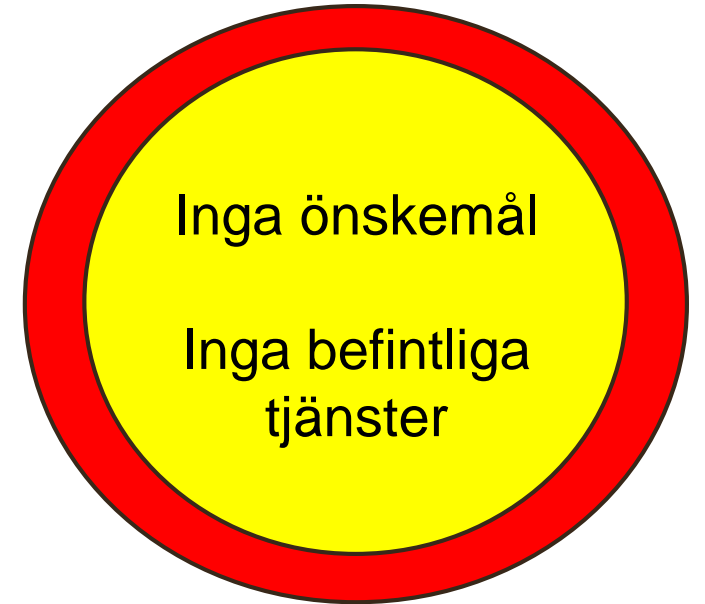
Bevaka – förbereda/initiera

Initiera/budgetera – skapa förmåga
(processer, organisation, regelverk, resurser, tekniskt/it-stöd)

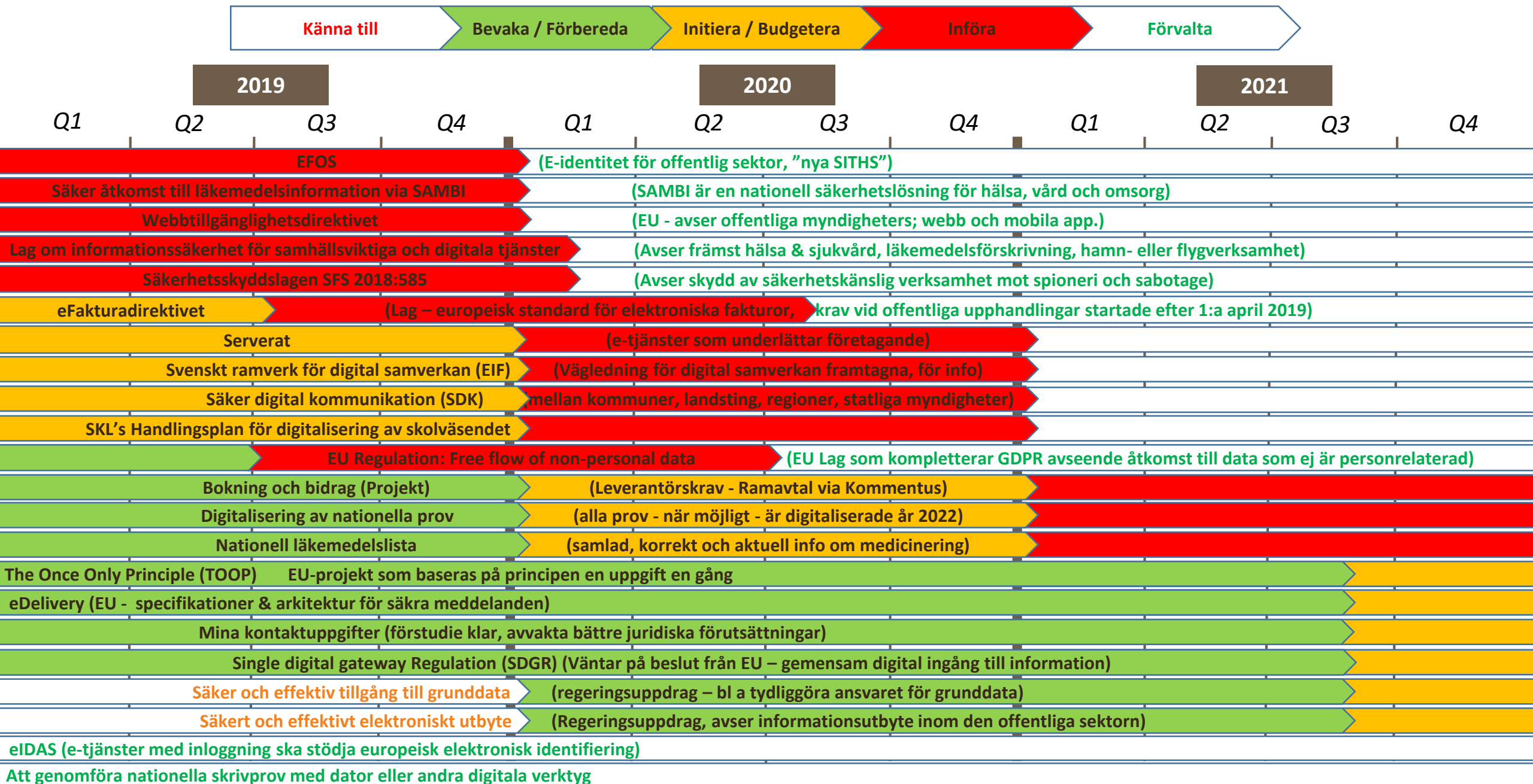
Införande – nationell leverans finns klar alt. lag har blivit gällande
(Förvaltning)

Bild från datafilen

Namn på initiativ	Beskrivning	Källa till initiativ	Orsak till initiativ	Åtgärd år 2019	Åtgärd år 2020	Åtgärd år 2021	Målgrupper/ Mottagare	Nationell huvudsaklig leverans	Nationell färdledande aktör	Kontaktperson/ kontaktväg hos nationell färdledande aktör	Kontaktperson SKL-koncernen (SKL, Inera, Kommentus)	Insatsområde enligt SKLs handlingsplan för grundläggande förutsättningar	Beroende till annat överliggande initiativ i omvärldsbevakningen finns	Beskrivning av beroende till annat överliggande initiativ
Serverat (Projekt)	För att starta restaurang behöver företagare ansöka om många tillstånd. Syftet med Serverat är att, genom digitala lösningar, underlätta för företagare samtidigt som kommunens handläggning effektiviseras på flera olika sätt. Därför driver SKL tillsammans med kommuner, Tillväxtverket och Bolagsverket programmet Serverat. Arbetet inleds med restaurangbranschen men genom en ny överenskommelse mellan SKL och regeringen kommer även besöksnäringen omfattas av detta arbete. Mer information: https://skl.se/naringslivarbetedigitalisering/digitalisering/naringslivehandel/enklarefor-etagandeserverat.6909.html	Regeringen	Sektorsgemensamt initiativ	Initiera/budgetera	Införande	Förvaltning	Kommuner	Informationstjänst	Tillväxtverket	Mikael heuman @tillvaxtverket.se Tel: 08-681 91 97	Fredrik berglund @skl.se	Principer, arkitektur och säkerhet	Nej	
The Once Only Principle (TOOP)	Projekt (inom EU) som baseras på principen en uppgift en gång. Ska visa att principen är möjlig att införa för gränsöverskridande digitala tjänster. Har 3 st pilotprojekt: Cross-border e-Services for Business Mobility, Updating Connected Company Data, Online Ship and Crew Certificates. Bygger på federativa lösningar. TOOP är även den federativa arkitektur som ska användas för informationsutbyte utifrån bestämmelserna i SDGR, GDPR och EIDAS är högaktuella frågor inom svensk offentlig sektor och beskrivs inte närmare här. För övriga områden följer en	EU	Lagkrav	Bevaka - förbereda	Bevaka - förbereda	Bevaka - förbereda	Offentlig sektor	Okänd	Okänd	Okänd	Okänd	Principer, arkitektur och säkerhet	Nej	
Säker digital kommunikation (SDK) (Projekt)	Säker digital kommunikation är ett av SKLs strategiska projekt i genomförandet av SKLs handlingsplan för grundläggande förutsättningar för digital samverkan. Projektet drivs av Inera som projektägare med SKL, SKL Kommentus och ett antal statliga myndigheter, kommuner och landsting och regioner i styrgruppen, inklusive Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, som ansvarar för eDelivery i Sverige. Projektet sträcker sig från 2017-2020. 2017 genomfördes en projektetablering. 2018 har en Proof of concept genomförts 2018 som tekniskt verifierat framtaget koncept för Säker digital kommunikation inklusive att basera ansatsen på EU-ramverket CEE (Common European Facilitation) och dess huvudbeståndsdelarna för säker EU-förordningen eIDAS ((EU) nr 910/2014) innebär att det från och med den 29 september 2018 är obligatoriskt för offentliga e-tjänster att tillåta inloggning även med utländska e-legitimationer. Norge, Island och Liechtenstein ingår också i regelverket. Det är därför viktigt att tänka på eIDAS-förordningen både som möjlighet och som lagkrav i behovsanalyser, budgetering, projektplanering och kravställning. Lagkravet omfattar de e-tjänster som inom landet erkänner e-legitimationer på minst tillitsnivå "väsentlig", vilket ungefär motsvarar alla e-tjänster där man loggar in med exempelvis BankID eller Mobilt BankID. Notera att eIDAS-förordningen alltså även gäller för de offentliga digitala tjänster med minst tillitsnivå "väsentlig" som	SKL/Inera	Sektorsgemensamt initiativ	Initiera/budgetera	Införande	Förvaltning	Offentlig sektor	Krav på tillämpning/anpassning	Inera	Christian Isacsson, Inera, projektägare, christian.isacsson@inera.se	Malin Domeij, Inera, projektledare, malin.domeij@inera.se	Informationsförsörjning och digital infrastruktur	Ja	eDelivery
eIDAS (elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden)	Lagkravet omfattar de e-tjänster som inom landet erkänner e-legitimationer på minst tillitsnivå "väsentlig", vilket ungefär motsvarar alla e-tjänster där man loggar in med exempelvis BankID eller Mobilt BankID. Notera att eIDAS-förordningen alltså även gäller för de offentliga digitala tjänster med minst tillitsnivå "väsentlig" som	EU	Lagkrav	Förvaltning	Förvaltning	Förvaltning	Offentlig sektor	Krav på tillämpning/anpassning	Myndigheten för digital förvaltning (DIGG)	DIGG, e-legitimation@dig g.se	Ulf Palmgren, SKL, ulf.palmgren@skl.se (allmänt), Staffan Wikell, SKL, förbundsjurist, staffan.wikell@skl.se (juridik)	Informationsförsörjning och digital infrastruktur	Nej	
Säker åtkomst till läkemedelslistan via SAMBI	Ny säkerhetslösning för säker åtkomst till digitala tjänster för hela sektorn vård, hälsa och omsorg när det gäller tillgång till läkemedelsinformation. Anslutning till vård och omsorgsfederationen SAMBI krävs av både offentliga och privata aktörer. SAMBI är en nationell identitet och behörighetsfederation. Bakom Sambi står eHälsomyndigheten och Inera med stöd av Internetstiftelsen i Sverige. IIS. Deadline: 2019-10-31	eHM	Sektorsgemensamt initiativ	Införande	Förvaltning	Förvaltning	Kommuner och regioner	Krav på tillämpning/anpassning	EHM	Stephen Dorch, eHM enligt utskick med anmodan till anslutning	Petter Könberg, Inera, Patrik Sundström, SKL, Avdelningen för vård och omsorg	Informationsförsörjning och digital infrastruktur	Nej	
Bokning och bidrag (Projekt)	Bokning och bidrag är ett av SKLs strategiska projekt. Bokning- och bidragslösningen syftar till att göra det enklare för alla som vill använda sig av	SKL	Sektorsgemensamt initiativ	Bevaka - förbereda	Initiera/budgetera	Införande	Kommuner	Upphandlat ramavtal	SKL	Klara Diskay, SKL Kommentus	Klara Diskay, SKL Kommentus	Processer och samverkande tjänster	Nej	

Strukturerad omvärldsbevakning 2019-1

eIDAS (e-tjänster med inloggning ska stödja europeisk elektronisk identifiering)

Att genomföra nationella skrivprov med dator eller andra digitala verktyg

God respons från deladigitalt.se

Uddevalla kommun:
Mycket bra initiativ! Följer med stort
intresse

Jokkmokks kommun:
Mkt intressant, bra initiativ!

Solna stad:
Äntligen en samlad bild för alla aktörer
som berörs. Tack för det.

Borås stad:
Gott. Jag tänker att jag vill prenumerera
på förändringar i Excel-filen... ;-)

Västerås stad:
Jättebra sammanställning, underlättar
verkligen kommunens planering framöver!

Kungsörs kommun:
Tack för detta- mkt bra initiativ

Göteborgsregionens kommunalförbund:
Har presenterat detta för
digitaliseringsrådet i Västra Götaland som
instämmer i att detta är ett jättebra initiativ
som vi kommer att följa. Vi ser såklart
gärna att det kommer att ges utrymme för
förvaltning så att informationen hålls
uppdaterad. Bra jobbat!!

Eskilstuna kommun:
Ser fram emot den nya versionen då vi
kommer att synka och samordna
kommunens egna initiativ/projekt med
nationella projekt/initiativ. 😊

God respons från enkät

Det underlättar för mig och min kommun att vara i takt med omvärldens förändringar vad gäller behov och möjligheter

Enda chansen om vi skall kunna driva mot samma mål nationellt

Samlad bild och behöver inte söka i alla led

I min roll som deltagare i Digitaliseringsrådet är detta ett sätt att få en jättebra övergripande bild av aktiviteter/initiativ/projekt. Jag behöver inte själv göra omvärldsbevakningen, på den begränsade tid jag har för digitaliseringsarbetet

Tydlig information om vad som behöver planeras för på kort och lång sikt

För en liten kommun med lite resurser så sparar det en massa tid

Det är mycket som händer runt om kring oss och ingen möjlighet för oss att följa det i en kommun, vi har helt enkelt inte resurserna. Detta gäller särskilt när det kommer till ändringar i lagar och regelverk och annat material och information från politiska organ som regering, EU och andra offentliga verksamheter som agerar inom området. Samma gäller med spridning av positiva resultat och utveckling i kommuner, landsting och övriga offentliga Sverige som vi möjligen kan ta del av.

Specialister & experter bevakar, extraherar och tolkar relevanta initiativ, och ger oss strategier och taktiker rekommendation vad/ hur göra och när. det kommer leda till ett enat Sverige. sällan har vi kommuner både tid och kompetens att lägga på detta.

Hur ser det ut framåt?

Ny version 2 gånger per år

December och juni

Digitalt verktyg till nästa version?

Ev. inom Arkitekturgemenskapens arkitekturbibliotek

Frågor

Min fråga till dig!

Kommer du att verka för att Strukturerad omvärldsbevakning används i din organisation?